

Gornjogradska gimnazija

Trg Katarine Zrinske 5

10 000 Zagreb

Elementi i kriteriji vrednovanja za nastavni predmet Hrvatski jezik u školskoj godini 2025./2026.

Stručno vijeće predmeta Hrvatski jezik:

Klara Jakelić, prof.

Mihaela Mihaljević, prof.

Bernardica Škrlac, prof.

Sara Štivčević, prof.

Branka Tolić, prof.

Danijel Tomašić, prof.

Ana Tomljanović, prof.

Nastavna područja predmeta Hrvatski jezik

Elementi i kriteriji vrednovanja iz Hrvatskoga jezika utvrđeni su na temelju Kurikuluma nastavnoga predmeta Hrvatski jezik za osnovne škole i gimnaziju, a prema kojemu nastavni predmet Hrvatski jezik obuhvaća tri nastavna područja:

- hrvatski jezik i komunikacija
- književnost i stvaralaštvo
- kultura i mediji.

Hrvatski jezik i komunikacija

Predmetno područje obuhvaća stjecanje:

- jezične, uporabne, strategijske i društvenojezične kompetencije
- vještina komunikacije i suradnje s drugima u različitim kontekstima, medijima i komunikacijskim situacijama
- komunikacijskih strategija radi razumijevanja i stvaranja teksta na temelju prije stečenoga znanja i učenja
- sposobnosti pomnoga čitanja obavijesnih i književnih tekstova, sposobnosti analize i interpretacije teksta te razumijevanja konteksta i značenjskih slojeva
- kompetencije stvaranja tekstova različitih vrsta i funkcionalnih stilova
- svijesti o sebi kao osobi koja izgrađuje, poštuje i izražava vlastiti (jezični) identitet te poštuje identitet drugih u okviru jezične i kulturno-jezične govorne zajednice.

U ovu se rubriku u pravilu upisuju ocjene iz različitih pisanih radova (različitih oblika školskih zadaća, a posebno školskih eseja), pisanih i usmenih provjera znanja iz jezika, kao i različitih jezičnih vježbi koje su rezultat redovitog nastavnog procesa.

Književnost i stvaralaštvo

Predmetno područje obuhvaća:

- razumijevanje, interpretaciju i vrednovanje književnoga teksta radi osobnoga razvoja, stjecanja i razvijanja znanja i stavova te vlastitoga stvaralaštva
- razumijevanje stvaralačke i umjetničke uloge jezika i njegova kulturnoga značenja
- stjecanje književnoteorijskih i književnopovijesnih znanja te uvida u reprezentativne tekstove hrvatske i svjetske književnosti radi razvoja stvaralačkoga i kritičkog mišljenja o književnome tekstu te proširivanja vlastitoga iskustva čitanja
- povezivanje jezičnih djelatnosti, aktivne uporabe rječnika i stečenoga znanja radi dubokoga i asocijativnog razumijevanja teksta
- potrebu za čitanjem književnih tekstova i pozitivan stav prema čitanju iz potrebe i užitka
- osobni i nacionalni identitet te razumijevanje općekulturnoga nasljeđa
- razvoj kreativne verbalne i neverbalne komunikacije
- stvaralačko izražavanje potaknuto različitim iskustvima i doživljajima književnoga teksta.

U ovu se rubriku u pravilu upisuju ocjene iz lektire, pisanih i usmenih provjera znanja iz književnosti, ocjene utemeljene na analizi i interpretaciji književnih djela ili ulomaka za vrijeme nastavnog procesa te ocjene koje proizlaze iz učeničkih kreativnih radova koji su utemeljeni na nekom književnom predlošku (dramatizacije proznog teksta i sl.).

Kultura i mediji

Predmetno područje obuhvaća:

- kritički odnos prema medijskim porukama, razumijevanje utjecaja medija i njihovih poruka na društvo i pojedinca; stvaranje medijskih poruka i njihovo odgovorno odašiljanje
- razumijevanje kulture s gledišta svakodnevnoga života, s društvenoga gledišta, kulture u odnosu na popularnu kulturu i kulture u odnosu prema književnosti i ostalim umjetnostima te utjecaj kulture na oblikovanje vlastitoga kulturnog identiteta
- poticanje svjesnosti o jedinstvenosti i vrijednosti različitih mišljenja, stavova i ideja, društava i kultura radi uspješne komunikacije te razumijevanja drugih i drukčijih.

U ovu se rubriku u pravilu upisuju ocjene koje proizlaze iz učeničkih radova povezanih s medijima i medijskim porukama (u obliku prezentacija, videozapisa i sl.), kao i ocjene iz izborne lektire koju učenik (samostalno ili u paru) bira jednom u godini.

Oblici vrednovanja

Za sva tri predmetna područja vrednovanje može biti formativno (u obliku bilješki o učeničkim postignućima, specifičnostima, napredovanju i sl.) te sumativno (u obliku brojčane ocjene od jedan do pet).

Svi oblici vrednovanja utječu na konačnu (zaključnu) ocjenu iz predmeta Hrvatski jezik.

Načini vrednovanja učeničkih postignuća

S obzirom na specifičnost nastavnog predmeta Hrvatski jezik, široko predmetno područje i mnoštvo odgojno-obrazovnih ishoda koje je potrebno ostvariti tijekom odgojno-obrazovnog procesa, načini su vrednovanja učeničkih postignuća raznoliki. Temeljni su načini provjeravanja usvojenosti znanja usmene i pisane provjere znanja, pisana ili usmena provjera pročitanoosti i razumijevanja lektirnih djela, vrednovanje učeničkih pisanih radova, prezentacija, audiozapisa, videozapisa i sl., no mogući su i ostali načini vrednovanja.

Detaljan pregled odgojno-obrazovnih ishoda i razina ostvarenosti koje rezultiraju određenim brojčanim ocjenama dostupan je u Kurikulumu nastavnog predmeta Hrvatski jezik za osnovne škole i gimnazije (<https://mzo.gov.hr/UserDocsImages/dokumenti/Publikacije/Predmetni/Kurikulum%20nastavnoga%20predmeta%20Hrvatski%20jezik%20za%20osnovne%20skole%20i%20gimnazije%20u%20RH.pdf>).

U nastavku je naveden pregled glavnih načina vrednovanja.

Usmene provjere znanja

Usvojenost gradiva iz nastavnog predmeta Hrvatski jezik može se provjeriti usmenim putem. Usmenim se provjerama prvenstveno provjerava usvojenost gradiva iz književnosti, a (zbog prirode predmetnog područja) rjeđe iz jezika.

Usmena provjera iz književnosti obuhvaća pojmove iz područja teorije književnosti, povijesti književnosti te analizu i interpretaciju književnog djela. Gradivo iz književnosti obuhvaća osnovne pojmove teorije književnosti, povijesni slijed stilskih razdoblja, stilske osobitosti i specifičnosti pojedinog razdoblja, razvoj književnih vrsta i oblika, žanrovske specifičnosti, autore, njihova djela i čitanje, analizu i interpretaciju tih djela (ulomaka ili djela u cijelosti).

Usmene provjere iz jezika, ako su potrebne, obuhvaćaju gradivo jezičnih pravila i zakonitosti, pravopisna pravila i njihovu primjenu na konkretnim zadacima i na tekstu.

Usmeno ispitivanje u pravilu traje do 10 minuta po učeniku.

Pisane provjere znanja

Pisane provjere znanja unaprijed su najavljene i njihov je cilj provjeriti usvojenost nastavnih sadržaja iz područja jezika i književnosti.

Provjere znanja u pravilu se pišu cijeli nastavni sat, no moguće su i kratke provjere određenog dijela gradiva. Te kratke pisane provjere u pravilu ne rezultiraju brojčanim ocjenama, već se upisuju u bilješke.

Kriteriji bodovanja ispita unaprijed su određeni, a ocjena iz ispita ovisi o postotku njegove riješenosti:

postotak riješenosti ispita	brojčana ocjena
50 – 59 %	dovoljan (2)
60 – 79 %	dobar (3)
80 – 89 %	vrlo dobar (4)
90 – 100 %	odličan (5)

Lektira

Lektira je sastavni dio predmetnoga područja Književnost i stvaralaštvo. Djela koja se čitaju za satove lektire služe kao primjeri kojima se potvrđuje ili usvaja teorija koja se obrađuje na satima književnosti. U djelima se pronalaze i analiziraju stilske osobine književnih razdoblja i pojedinih autora, posebnosti i odstupanja. Zbog toga lektira ulazi u gradivo iz područja književnosti i nakon obrade lektirnog djela ispituje se zajedno s ostalim gradivom obrađenim na satima književnosti.

Ocjena iz same lektire dobiva se na temelju rada na satima lektire. To mogu biti sati posvećeni razgovoru o pročitanoj djelu, pisane interpretacije ili esejistički zadaci vođeni pitanjima profesora na koja učenici samostalno odgovaraju, provjere pročitanoosti djela, sati koji mogu biti organizirani kao

radionice i rad u skupinama, kao debate, komparativne analize i slično. Ovisno o lektirnom naslovu, od učenika se prethodno može zatražiti da prije nastavnog sata pripreme lektiru u pisanom obliku.

Važno je napomenuti da se ne vrednuje samo puka pročitanoost lektire, već prije svega sposobnost analize, interpretacije i razumijevanja književnog teksta, kao i njegova povezivanja s gradivom cjelokupnog predmetnog područja.

Ocjena iz lektire može se dobiti na temelju interpretacije jednog djela, ali i na temelju interpretacije više djela. U tom se slučaju ocjene iz svake pojedine lektire upisuju u rubriku te se iz nekoliko ocjena na unaprijed utvrđeni način izvodi konačna ocjena.

Ukoliko se utvrdi da učenik nije pročitao lektiru, bit će ocijenjen ocjenom nedovoljan.

Školske zadaće

Školske zadaće prije svega služe razvijanju sposobnosti pisanoga izražavanja te predstavljaju vrlo važan segment u nastavi Hrvatskoga jezika. Školske zadaće obuhvaćaju razne vrste funkcionalnih tekstova propisanih Kurikulumom nastavnog predmeta Hrvatski jezik (biografija, kritika, recenzija, poslovno pismo, sažetak, školski esej i sl.) koji se pišu za vrijeme jednog sata ili dvosata, a koji su u skladu s ishodima predviđenima za pojedini razred. Pri tome najveću važnost ima školski esej koji se piše na državnoj maturi.

Kriteriji vrednovanja ovise o specifičnom zadatku, no za one oblike pisanih radova koji se pišu na državnoj maturi (školski esej i jedan funkcionalni tekst, zasad sažetak) jednaki su kao i kriteriji vrednovanja koji su propisani trenutno važećim ispitnim katalogom za državnu maturu iz Hrvatskoga jezika.

Ostali učenički radovi

Ostali oblici učeničkih radova obuhvaćaju razne prezentacije, audiozapise, videozapise, dramatizacije, plakate i slično. Kako je jedna od temeljnih zadaća nastavnog predmeta Hrvatski jezik razvijanje komunikacijskih vještina, prilikom njihova vrednovanja poseban je naglasak stavljen upravo na ovu komponentu.

Dakle, prilikom vrednovanja ovakvih radova pozornost se prije svega obraća na pripremljenost učenika te na njegove komunikacijske vještine, dok su kriteriji vrednovanja unaprijed objašnjeni učenicima na prethodnim nastavnim satima.

Uvodna (inicijalna) provjera znanja

Na početku školske godine, a posebno na početku prvoga razreda, moguće je provesti uvodnu ili inicijalnu provjeru znanja u svrhu uvida u razinu kompetencija učenika iz svih predmetnih područja. Inicijalna se provjera treba provesti do kraja drugog tjedna nastavne godine. Rezultat inicijalne provjere upisuje se u bilješku i ne utječe na zaključnu ocjenu.

Zaključna ocjena

Zaključna ocjena proizlazi iz svih oblika vrednovanja (sumativnog i formativnog) tijekom čitave nastavne godine.

Da bi učenik na kraju nastavne godine dobio pozitivnu zaključnu ocjenu, mora biti pozitivno ocijenjen iz svakog predmetnog područja. Pritom je moguće da učenik iz jedne pisane ili usmene provjere znanja ili iz jedne školske zadaće bude negativno ocijenjen. Ako je učenik negativno ocijenjen iz više cjelina (više od jedne pisane ili usmene provjere znanja ili iz školske zadaće), upućuje se na produžnu nastavu.

Zaključna ocjena ne mora proizlaziti iz aritmetičke sredine svih ocjena. Pri utvrđivanju konačne ocjene u obzir treba uzeti ne samo sumativno već i formativno vrednovanje učenika (bilješke o praćenju napredovanja učenika, odnosu prema radu i sl.) te napredak učenika tijekom nastavne godine.

Ocjene se zaključuju javno na posljednjem nastavnom satu.

U Zagrebu 8. rujna 2025. godine